

COCURS DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE /
CATEDRELOR CARE SE VACANTEAZĂ PE PARCURSUL
ANULUI ȘCOLAR

LA ȘCOALA PROFESIONALĂ SPECIALĂ „TRINITAS” LOC
TG FRUMOS

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA RELIGIE ORTODOXĂ

A. Nota de prezentare

Prezenta programa se adresează cadrelor didactice care se prezintă la Concursul națională de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, disciplina Religie Ortodoxă.

C. Tematica pentru domeniile teologice:

1. Dogmatica
2. Teologie Biblica
3. Morala si Spiritualitate Creștină
4. Istoria Bisericească Universală
5. Istoria Bisericii Ortodoxe Romane
6. Liturgică
7. Misiune Creștină, Catehetica și Apologetică Ortodoxă

C. 1. DOGMATICA

I. Revelația dumnezeiască:

1. Revelația naturală și supranaturala (definiție, tipuri, posibilitatea revelației);

2. Căile de transmitere a Revelației (*fără deosebiri interconfesionale):

a) Sfântă Scriptură (definiție, structura, inspirația Sfintei Scripturi, lectura și tâlcuirea acesteia);

II. Dumnezeu Creatorul:

1. Crearea lumii nevăzute (îngerii – origine, natura și lucrarea lor; cinstirea îngerilor);

2. Crearea lumii văzute (referatul biblic despre crearea lumii văzute; crearea omului – antropologie creștină; omul, chip și asemănare a lui Dumnezeu (natura omului, sufletul omenesc, starea originară a omului, căderea omului în păcat, ființa și urmările păcatului strămoșesc) (*fără deosebiri interconfesionale);

3. Păcatul strămoșesc : ființa, transmiterea, urmările.

III. Dumnezeu Pronatorul: definirea și aspectele providenței divine, realitatea providenței divine.

IV. Dogma Sfintei Treimi:

1. Dumnezeu Unul în ființa (descoperirea Sfintei Treimi în Sfântă Scriptură);

V. Dumnezeu Mântuitorul:

1. Pregătirea omenirii pentru venirea Mântuitorului;

2. Dumnezeirea și umanitatea Mântuitorului Iisus Hristos;

2. Prea cinstirea Maicii Domnului;

3. Cinstirea Sfinților

VII. Sfântă Biserica:

1. Întemeierea Bisericii;

2. Însușirile Bisericii.

Nota: Pentru fiecare temă tratată este necesară argumentarea scripturistică și patristică.

Bibliografie

1. BIBLIA sau SFANTA SCRIPTURA, tipărită cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMO, București, 2018;

2. BUCHIU, ST. (coord.), Teologia Dogmatica Ortodoxa, vol. I, Editura Basilisă, 2017;

3. STANILOAE, D., Teologia Dogmatica Ortodoxa, vol. I-III, EIBMBOR, București, 1978 si edițiile ulterioare;

4. POPESCU, D., Iisus Hristos Pantocrator, EIBMBOR, București, 2005

C. 2. TEOLOGIE BIBLICA

I. Vechiul Testament:

1. Pentateuhul - structura si prezentare generala;

2. Persoana Mantuitorului Iisus Hristos dupa profetiile mesianice.

II. Noul Testament:

1. Evangheliile copilariei lui Iisus Hristos si exegeza lor (Matei 1-2 si Luca 1-2);

2. Patimile si Invierea Mantuitorului;

3. Pildele Mantuitorului Iisus Hristos si exegeza lor: pilda semanatorului, pilda fiului risipitor, pilda samarineanului milostiv, pilda celor zece fecioare, pilda neghinei, pilda comorii din tarina, pilda margaritarului de mare pret, pilda bobului de mustar, pilda vitei si a mladitei, pilda talantilor, pilda datornicului nemilostiv, pilda celor doi fii, pilda nuntii fiului de imparat, pilda vamesului si a fariseului.

Bibliografie

1. BIBLIA sau SFANTA SCRIPTURA, tiparita cu binecuvantarea Preafericitului Parinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, cu aprobarea Sfantului Sinod, EIBMO, Bucuresti, 2018;

2. BIBLIA sau SFANTA SCRIPTURA, editie jubiliara a Sfantului Sinod, tiparita cu binecuvantarea si prefata Preafericitului Parinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, versiune diortosita dupa Septuaginta, redactata si adnotata de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli, EIBMBOR, Bucuresti, 2001;

3. PRELIPCEAN, V., NEAGA, N., BARNA, Gh., CHIALDA, M., Studiul Vechiului Testament – Manual pentru Facultatile Teologice, Renasterea, Cluj-Napoca, 2006;

4. SEMEN, P., Arheologia biblica in actualitate, Doxologia, Iasi, 2009;

5. MIHOC, V., MIHOC, D., Introducere in studiul Noului Testament, Teofania, Sibiu, 2001;

6. TOFANA Stelian, Evanghelia lui Iisus. Misiunea Cuvantului, Editura Mega, Cluj Napoca, 2015;

7. TOFANA Stelian, Introducere in Studiul Noului Testament, Vol. I-III, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 2000; 2002;

8. PREDA, C., Invierea Mantuitorului in memoria narativa a Evangheliilor, Basilica, 2010;

9. MANOILESCU-DINU, Natalia, Iisus Hristos Mantuitorul in lumina Sfintelor Evanghelii, Editura Bizantina, Bucuresti, 2004.

C. 3. MORALA SI SPIRITUALITATE CRESTINA

I. Legea morala a Vechiului Testament:

1. Decalogul: structura si interpretare.

II. Legea morala a Noului Testament:

1. Predica de pe Munte si talcuirea ei: Fericirile, raportul intre Legea Veche si Noua Lege, despre milostenie, despre rugaciune, despre post, despre judecata semenilor, despre iubirea aproapelui.

III. Virtutile teologice - credinta, nadejdea, dragostea.

IV. Constiinta morala in Sfanta Scriptura.

III. Familia crestina si provocarile societatii contemporane.

Bibliografie

1. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, Comori ale Ortodoxiei, Trinitas, Iasi, 2007;
2. BRECK, J., Darul sacru al vietii. Tratat de bioetica, Patmos, Cluj-Napoca, 2001;
3. MLADIN, N., BUCEVSCHI, O., Teologie morala ortodoxa, vol. I - II., Reintregirea, Alba Iulia, 2003;
4. ANDREICUT, IPS Andrei, Mai putem trai frumos? Pledoarie pentru o viata morala curata, Renasterea, Cluj Napoca, 2012;
5. MOLDOVAN, I., Iubirea, taina casatoriei, Vol. I-II, Reintregirea, Alba Iulia, 2015;
6. MANTZARIDIS, G., Morala crestina. Omul si Dumnezeu. Omul si semenul. Pozitionari si perspective existentiale si bioetice, Editura Bizantina, Bucuresti, 2006;
7. GAVRILA, V., Cununia - viata intru Imparatie, Fundatia „Traditia Romaneasca”, Bucuresti, 2004.

C. 4. ISTORIA BISERICESCA UNIVERSALĂ

I. Întemeierea Bisericii și răspândirea creștinismului prin predica Sfinților Apostoli.

Bibliografie

1. RAMUREANU, I, BODOGAE, T., SESAN, M., Istoria bisericeasca universala, vol. I, Ed. III, EIBMBOR, București, 1987, vol. II, EIBMBOR, București, 1993;

C. 5. ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMANE

I. 1. Începuturile vieții creștine pe teritoriul țării noastre: dovezi arheologice și lingvistice;

2. Primele forme de organizare bisericească pe teritoriul țării noastre: Episcopia Tomisului.

III. Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la dezvoltarea culturii și apărarea identității naționale. Chipuri de mari ierarhi: Varlaam, Dosoftei, Simeon Stefan, Antim Ivireanul, Grigorie Dascălul, Andrei Șaguna.

IV. Viață bisericească în Transilvania la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea.

V. Biserica Ortodoxă Română în perioada modernă și contemporană: autocefalie și patriarhie.

VI. Biserica Ortodoxă Română azi: religia în școală; activitățile filantropice.

C. 6. LITURGICA

I. Sfânta Liturghie: prezentare istorică și randuială.

II. Sfintele Taine: instituirea și importanța lor în viața creștină.

1. Icoana - cale de mărturisire a credinței Bisericii în Fiul lui Dumnezeu întrupat;

2. Funcția sacramentală a sfintelor icoane;

3. Dimensiunea educativ-morală a cinstirii sfintelor icoane.

Bibliografie

1. BRANISTE, E., Liturgica specială, EIBMBOR, București, 1980;

2. NECULA, N., Tradiție și înnoire în slujirea liturgică, vol. I, Editura Episcopiei Dunării de Jos Galați, 1996;

4. USPENSKY Leonid, Teologia icoanei, Editurile Renasterea/Patmos, Cluj Napoca, 2012;

7. Patriarhia Romana, Învățătura despre Sfintele Icoane in Teologia Ortodoxa Românească, vol. I - II, Basilisă, București 2015.

C. 7. MISIUNE CRESTINA, CATEHETICA SI APOLOGETICA ORTODOXA

I. Familia, Biserica și Școala - factori esențiali în educația religioasă a tinerilor.

II. Însușirea și trăirea deprinderilor religioase în cadrul activităților catehetica-didactice.

III. Implicații pastoral-misionare si educativ-formative ale colaborării școală-biserica-comunitate locală.

IV. Educația religioasă - cale de aprofundare a tainelor credinței.

V. Educația catehetica si religioasa in Europa zilelor noastre.

VI. Valente educative, religioase si cognitiv-comportamentale ale educației și experienței religioase.

VII. Rolul educației religioase in modelarea caracterului si formarea personalității.

D. TEMATICA PENTRU DIDACTICA DISCIPLINEI SI METODICA PREDARII RELIGIEI

I. Religia ca disciplina de invatamant

1. Educatia religioasa si finalitatile acesteia

2. Baza legislativa a predarii religiei in scoala

II. Dimensiunea educativ-formativa a predarii religiei in scoala.

III. Proiectarea, organizarea si desfasurarea activitatii didactice

1. Curriculumul national; definitie. Tipuri de curriculum: trunchi comun, curriculum diferentiat, curriculum la decizia scolii/ curriculum in dezvoltare locala. Documente curriculare: planuri de invatamant, programe scolare, manuale scolare, auxiliare curriculare.

2. Programă școlară pentru disciplina Religie: structura programei școlare, semnificația componentelor programei școlare. Corelarea componentelor programei școlare: competente generale – competente specifice – conținuturi – activități de învățare. Modalități de utilizare a programei în proiectarea și realizarea activităților didactice și în valorificarea manualelor școlare. Posibilități de valorificare interdisciplinară a programei școlare de Religie.

3. Proiectarea curriculumului la decizia școlii (CDS); modalități de analiză a nevoilor de cunoaștere ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase.

4. Proiectarea activității didactice: planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.

5. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare. Lecția; tipuri de lecție.

6. Forme de activitate extrascolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la slujbele religioase, organizarea unor activități filantropice.

IV. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul eclesiologic

V. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, metode de comunicare și asimilare a cunoștințelor/ metode de cunoaștere a realității religioase / metode fundamentate pe acțiune / metode moderne de predare – învățare / utilizarea metodelor centrate pe elev/tehnici de învățare prin cooperare.

2. Mijloace și materiale didactice utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, icoana, portretul, harta, mijloacele audio-vizuale, calculatorul etc.

3. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării, a platformelor educaționale și a softurilor în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie.

VI. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.

2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.

3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).

4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.

5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.

6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

VII. Consilierea și îndrumarea spirituală în cadrul educației religioase. Rolul modelelor în educație. Dinamica relației profesor-elev în cadrul educației religioase.

Nota: Bibliografia pentru didactica disciplinei de specialitate include planurile-cadru și programele școlare pentru disciplina religie valabile în anul școlar în care se susține examenul, disponibile pe site-ul <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

Bibliografie

1. BOLOCAN, C.-M., Catehetica și Didactica Religiei. Interferențe și deosebiri, Performanta, Iași, 2005;

2. CIOLAN, L., Învățarea integrată-fundamente pentru un curriculum trans disciplinar, Polirom, Iași, 2008;

3. CUCOS, C., Pedagogie, Polirom, Iași, 2000;

4. CUCOS, C., Educația religioasă. Repere teoretice și metodice, Polirom, Iași, 1999;
5. PANOSCHI, M., LITOIU, N., Pr. IORDACHESCU, N., Ghid de evaluare, Religie, Arămiși, București, 2001;
6. SEBU, S., OPRIS, M., OPRIS, D., Metodica predării religiei, Ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017;
7. TIMIS, Vasile, Evaluarea - factor de reglare și optimizare a educației religioase, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003
8. STOICA, A. (coord.), Evaluarea curentă și examenele, Ed. Prognostic, București, 2001;
9. TIMIS, V., Religia în școală. Valențe ecleziastice, educaționale și sociale, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;
10. CERGHIT, Ioan, Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;
11. STOICA, A. (coord.), Evaluarea curentă și examenele, Ed. ProGnosis, București, 2001;
12. Programul național de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), CNCEIP, Editura Euro Standard, București, 2008.